

רעפ 63443-01-25 - טום צמח נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ברע"פ 63443-01-25

לפני: כבוד השופטת רות רונן

המבקש: טום צמח
נגד

המשיבה: מדינת ישראל
בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט
המחוזי בירושלים מיום 22.1.2025 בעמ"ת
58533-01-25, שניתנה על ידי כב' השופט א'
גבזון

בשם המבקש: עו"ד מיכל בלומנטל
בשם המשיבה:

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 22.1.2025 בעמ"ת 58533-01-25 שניתנה על ידי כב' השופט א' גבזון. בהחלטה זו דחה בית המשפט המחוזי ערר על החלטת בית משפט השלום שדחה את בקשת המבקש לאיסור פרסום שמו ופרטים נוספים שיכולים להביא לזיהויו בהליך המתנהל נגדו.

הרקע לבקשה

2. ביום 5.1.2025 נעצר המבקש וביום 16.1.2025 הוגש נגדו כתב אישום המייחס לו עבירות של הסתה לטרור, הסתה לאלימות ופגיעה בכבוד דגל המדינה.

3. במסגרת הליך מעצר הימים (מ"י 12678-01-25), הורה בית המשפט ביום 6.1.2025 כי ההליך יתקיים בדלתיים סגורות ותחת צו איסור פרסום. בדיון שהתקיים ביום 9.1.2025 הורה בית המשפט על הסרת צו איסור הפרסום ביחס לכל פרט הנוגע לפרשה, אך קבע כי לנוכח מצבו הרפואי של המבקש המוכר למערך הפסיכיאטרי ומאובחן עם אוטיזם - פרטים העשויים להביא לזיהויו ייוותרו חסויים. בית

משפט השלום האריך מספר פעמים את מעצרו של המבקש, וזאת בין היתר לנוכח המסוכנות הנשקפת ממנו; ובהתחשב בכך שבחוות הדעת הרפואית שהוגשה בעניינו לא נמצא כי הוא אינו כשיר למעצר.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום ביום 16.1.2025, הוגשה בקשה למעצרו של המבקש עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו (מ"ת 42850-01-25). בו ביום התקיים דיון בבקשה בו הסכים המבקש לקיומן של ראיות לכאורה וביקש להאריך את צו איסור הפרסום. בסיום הדיון נקבע כי יש להטיל איסור פרסום על שמו של המבקש. בנוסף הורה בית המשפט על שחרורו של המבקש למעצר בית בתנאים שנקבעו בהחלטה.

באותו היום הגיש המבקש בקשה לאיסור פרסום שמו ואף פרסום כל פרט העשוי להביא לזיהויו. זאת מכוח סעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט) המאפשר איסור פרסום לשם מניעת פגיעה בפרטיותו של אדם עם מוגבלות נפשית. בבקשה נטען כי בשים לב למצבו הנפשי הרעוע של המבקש, הפרסום עשוי להסב לו נזק חמור ובלתי הפיך, ובכלל זה לערער את יציבותו הנפשית ולפגוע בסיכויי שיקומו. לשיטת המבקש, נזק זה חורג מהנזק הרגיל הנגרם ככלל מפרסום שמו של בעל דין; וגובר על האינטרס הציבורי בפרסום פרטיו.

בית המשפט נעתר באופן חלקי לבקשה, וקבע כי יש להטיל איסור פרסום על שמו של המבקש בלבד (להלן: ההחלטה מיום 16.1.2025), וזאת חרף עמדתו של המבקש לפיה פרסום שמות הוריו וכתובת מגוריו תוביל בפועל לפרסום זהותו ואין די לכן באיסור פרסום שמו בלבד.

5. על החלטה זו הגיש המבקש ערר לבית המשפט המחוזי, בו ביקש להורות על איסור פרסום כל פרט מזהה על אודותיו.

בערר חזר המבקש על עיקרי הטענות שהעלה בבית משפט השלום. הוא הוסיף כי בשים לב לאופי העבירות המיוחסות לו, חשיפת זהותו צפויה להביא להתנכלויות חמורות נגדו שעשויות להיות להן השלכות כבדות משקל בשל מצבו הנפשי. נטען כי ביום 15.1.2025 התפרסמה כתבה הנוגעת לפרשה בעניינו (מבלי ששמו נכתב בה). לכתבה היו מאות תגובות שכללו קללות ואיומים על חייו וכן ניסיונות לאתר את מקום מגוריו במטרה לפגוע בו. הוא הוסיף כי כלי תקשורת רבים פרסמו את מקום מגוריו (גם זאת, מבלי לפרסם את שמו). המבקש הבהיר כי הוא גר ביישוב קטן שחיים בו כ-6,000 תושבים וכי ישנם מאמצים לחשוף את זהותו.

בהחלטה מיום 19.1.2025 (עבא"פ 44085-01-25, השופט א' גביון) הוחזר הדיון בסוגיית איסור הפרסום לבית משפט השלום (להלן: ההחלטה מיום 19.1.2025).

6. בהמשך לכך, ביום 22.1.2025 התקיים דיון בבית משפט השלום. המשיבה הדגישה כי הכלל הוא פומביות הדיון; וכי המבקש אינו עומד בחריגים לו, אותם יש לפרש בצמצום. לגישת המשיבה, הפרסום אינו צפוי לגרום למבקש נזק ברמת הסתברות קרובה לוודאי; ומכל מקום מדובר בנזק שאינו שונה מהנזק שנגרם לכל בעל דין אחר ששמו מפורסם לאחר שהואשם בעבירות חמורות.

כן נטען כי המבקש אינו מוגדר כ"אדם עם מוגבלות נפשית" לעניין סעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט. לפי הגדרה זו מדובר באדם עם לקות נפשית שבשלה יכולותו להיחקר או למסור עדות מוגבלת, וזאת לפי סעיף 1 לחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005 (להלן: חוק חקירה והעדה). בהקשר זה, טענה המשיבה כי המבקש אמנם נחקר בחקירה מיוחדת, אך כלל הראיות מצביעות על כך שתפקודו גבוה. לנוכח האמור, ביקשה המשיבה להסיר את איסור הפרסום לחלוטין.

בהחלטה שניתנה בסיום הדיון, הורה בית משפט השלום על ביטול איסור הפרסום בתיק. נקבע כי איסור הפרסום שנקבע בהחלטה מיום 16.1.2025 נעשה לפני משורת הדין ולנוכח מצוקתו של אבי המבקש. עם זאת, נקבע כי המבקש עצמו אינו עומד בחריגים לעיקרון פומביות הדיון, כך שהדין מחייב את פרסום שמו גם את יתר פרטיו. על החלטה זו הגיש המבקש ערר לבית המשפט המחוזי. במאמר מוסגר יצוין כי נראה כי חלף הגשת עררים על החלטותיו של בית משפט השלום בעניין איסור הפרסום, היה על המבקש להגיש ערעור על החלטות אלה לפי סעיף 70ד לחוק בתי המשפט.

7. בהחלטה מיום 22.1.2025 דחה בית המשפט המחוזי את הערר (עמ"ת 58533-01-25, השופט א' גבזון). בית המשפט המחוזי עמד על כך שלפי הפסיקה, הגשת כתב אישום היא נקודת מפנה בהליך הפלילי, המשפיעה באופן משמעותי על האינטרס הציבורי בפרסום. בית המשפט ציין כי הוא ער למצבו הנפשי של המבקש; אך קבע כי הטענות בדבר הנזק שצפוי להיגרם לו עקב פרסום הפרשה נטענו בעלמא, ולא גובו באסמכתא רפואית מתאימה. עוד נקבע כי הנזק הנטען אינו עולה על הנזק האינהרנטי הנלווה לכל פרסום של שמו של נאשם. לבסוף, קבע בית המשפט המחוזי כי לאור חומרת העבירות המיוחסות למבקש וקיומן של ראיות לכאורה לביצוען - האינטרס הציבורי בפרסום הפרשה גובר על אינטרס המבקש.

על החלטה זו הוגשה בקשת רשות הערעור שלפניי.

8. ראשית, טוען המבקש כי אופן ניהול ההליך גרם לו עיוות דין. לשיטתו, לא חל שינוי נסיבות המצדיק את שינוי ההחלטה מיום 16.1.2025; ובית משפט השלום ששינה את החלטתו שלו - למעשה שימש כערכאת ערעור על החלטה זו בניגוד לדין. עוד נטען כי למבקש לא מיוחסות עבירות המחייבות את אזהרת הציבור או את איתורם של מתלוננים נוספים, ולכן אין אינטרס ציבורי מיוחד המצדיק את התרת

הפרסום.

בנוסף, טוען המבקש כי גם אם בקשת רשות הערעור אינה מעוררת שאלה משפטית עקרונית; הרי ששיקולי צדק מחייבים את קבלתה. המבקש מבסס את בקשתו על שלושה טעמים מרכזיים: ראשית, הוא מדגיש את מורכבות מצבו הנפשי. בתמצית, המבקש טוען כי החלטתו של בית משפט קמא מתעלמת מהמורכבות הייחודית של מצבו המאופיין ב"פגיעות כפולה" ממנה הוא סובל בהיותו מאובחן באוטיזם ולוקה במחלת נפש. נטען כי מצב דברים זה מגביר משמעותית את הנזק שעלול להיגרם לו כתוצאה מהפרסום, נזק החורג מהנזק המקובל הנלווה לכל פרסום. עוד נטען כי בעוד שככלל כדי להצדיק איסור פרסום יש להוכיח "פגיעה חמורה בפרטיות", הרי שביחס לאדם עם מוגבלות נפשית - די בהוכחת "פגיעה בפרטיות".

שנית, טוען המבקש כי יש להביא בחשבון את ההשלכות החברתיות והקהילתיות הקשות של פרסום שמו. זאת, לנוכח מגוריו ביישוב קטן ומגובש. בהקשר זה, נטען כי פרסום השם יוביל לפגיעה קשה בו ובאביו, אשר יאלץ לעזוב את מקום מגוריו.

שלישית, טוען המבקש כי נשקפת לו סכנה קונקרטית ומידית, המתבטאת בגל התגובות האלים והמאיים כלפיו ברשתות החברתיות כתוצאה מהפרסומים השונים שאוזכרו לעיל. כך, גם מבלי שאוזכר בכתבות אלה שמו המלא - היו מאות תגובות מאיימות שביקשו לזהותו ואף קראו לפגוע בו. לשיטת המבקש, בית משפט קמא התעלם מנסיבות אלה תוך זלזול בשלומם ובביטחונם האישי.

9. מנגד, המשיבה טוענת כי הבקשה אינה מעוררת שאלה בעלת חשיבות כללית החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים, ולכן אינה מצדיקה מתן רשות ערר ב"גלגול שלישי". כן טוענת המשיבה כי יש לדחות את טענות המבקש גם לגופן. בהתייחס לטענות בדבר אופן ניהול ההליך, נטען כי בהחלטה מיום 19.1.2025 הורה בית המשפט המחוזי על החזרת הדיון בשאלת איסור הפרסום לבית משפט השלום לא רק לצורך נימוק והבהרת ההחלטה מיום 16.1.2025, אלא לשם שמיעת טענות הצדדים וקבלת הכרעה על בסיסן.

המשיבה מדגישה כי עיקרון פומביות הדיון הוא עיקרון חוקתי, וטוענת כי אף אחד מהחריגים המנויים בסעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט אינו מתקיים בעניינו של המבקש, בשים לב לפרשנות המצומצמת שיש ליתן להם. ראשית, נטען כי חרף העובדה שהמבקש מאובחן עם אוטיזם ומוכר למערכת הפסיכיאטרית, אין לראות בו אדם לקוי בשכלו או בנפשו באופן הפוגע ביכולתו להיחקר. זאת, בהתחשב בעובדה שבסיכום חקירתו הראשונה של המבקש אשר נערכה בפני חוקר מיוחד, ציין האחרון כי לפי התרשמותו - לקותו של המבקש אינה פוגעת ביכולתו להיחקר; וכן בשים לב לבדיקה הפסיכיאטרית שנערכה למבקש בזמן מעצרו, אשר ככל שניתן להבין, התייחסה לכך שיש לו יכולת שיפוט תקינה. משכך, לא מתקיים החריג שעניינו "פגיעה בפרטיות של אדם עם מוגבלות שכלית או

נפשית".

לגישת המשיבה - כשמדובר באדם בעל לקות שכלית או נפשית, אכן לא נדרשת הוכחה של "פגיעה חמורה" בפרטיות כנדרש בעניינו של בעל דין אחר, אלא די בהוכחת פגיעה בפרטיות. אולם אף לו היה מקום לראות במבקש אדם עם לקות הפוגעת ביכולתו להיחקר, הרי שהוא לא הוכיח פגיעה בפרטיות. כך, המסמכים הרפואיים שהגיש המבקש לבית המשפט לא התייחסו לסוגיית הפרסום ולהשפעות שעשויות להיות לה עליו. בנוסף, נטען כי ההשלכות החברתיות-קהילתיות שהציג המבקש אינן מצדיקות חריגה מעיקרון פומביות הדין. המשיבה הפנתה לפסיקה שניתנה בנסיבות דומות לנסיבות המקרה דנן, בה נדחתה טענת נאשם כי פרסום שמו יביא להוקעתו מהחברה מאחר שהוא מתגורר בעיר קטנה שתושביה מכירים זה את זה, תוך שנקבע כי אין מדובר בנזק החורג מהנזק הרגיל אשר עשוי להיגרם לכל נאשם בעקבות פרסום שמו.

המשיבה הוסיפה כי המבקש לא ביסס כראוי את טענותיו בקשר לחשש לפגיעה בביטחונו, ולא הוכיח כי פרסום שמו עלול להביאו לכדי פגיעה בעצמו. כך, הטענה לחשש מפני אובדנות נטענה בעלמא, מבלי שגובתה בחוות דעת מקצועית מתאימה; והתגובות ברשתות החברתיות אינן מבססות חשש קונקרטי וממשי לחייו. המשיבה טוענת כי קבלת טענותיו של המבקש עלולה להוביל למצב שבו כל פרשה המעוררת עניין ציבורי תיאסר בפרסום, תוצאה המנוגדת לפרשנות המקובלת לחריגים של עיקרון פומביות הדין.

דין והכרעה

10. לאחר שעיינתי בבקשה הגעתי למסקנה כי דינה להידחות.

11. כידוע, רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים המעוררים שאלה משפטית עקרונית או במקרים בהם מתעורר חשש מפני עיוות דין קיצוני או אי צדק מהותי למבקש. דברים אלה נכונים גם כאשר בקשת רשות הערעור נוגעת לצו איסור פרסום (ראו: רע"פ 31/24 קירשנבאום נ' מדינת ישראל, פסקה 35 (31.1.2024); בש"פ 5257/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (11.9.2022); רע"פ 4898/17 פלוני נ' אגף המכס והמע"מ חקירות ירושלים, פסקה 10 (2.7.2017)). הבקשה שלפניי אינה נמנית עם אותם מקרים חריגים המצדיקים את התערבותו של בית משפט זה.

12. ראשית, הבקשה אינה מעלה שאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית, שכן טענות המבקש נטועות כולן ביישום הדין החל בשאלת איסור פרסום שמו של המבקש על נסיבותיה הספציפיות - מצבו הנפשי; הסיכון הנטען לשלומו ולחיי; ומצבו החברתי של אביו ביישוב בו הם מתגוררים. המבקש אף טען אחרת.

13. כן אינני סבורה כי החלטתו של בית משפט קמא גורמת למבקש עיוות דין. ראשית יובהר כי לא היה פסול באופן ניהול ההליך. המבקש ערער על ההחלטה מיום 16.1.2025; ובהחלטה מיום 19.1.2025 החזיר בית המשפט המחוזי את הדיון בסוגיית איסור הפרסום לבית משפט השלום "שיקבע דיון בהקדם בנוכחות ב"כ הצדדים וישמע את טיעוניהם" (סעיף 2 להחלטה מיום 19.1.2025). זאת, כפי שנוהגת לעשות ערכאת הערעור במקרים רבים. בית משפט השלום אכן קיים דיון בסוגיית איסור הפרסום כהנחייתה של ערכאת הערעור והחליט את אשר החליט בהחלטתו מיום 22.1.2025.

עוד יודגש כי נקודת המוצא המושרשת בפסיקתו של בית משפט זה היא שפרטיו של הליך שיפוטי - ובכלל זה זהותם ושם של בעלי הדין - יהיו חשופים לציבור. זאת חרף העובדה שפרסום זהותו של נאשם עלול תמיד לגרום לפגיעה בו כל מישורי חייו. לאור חשיבותו הרבה של עיקרון פומביות הדיון, נקבע לא אחת כי חריגיו יפורשו בצמצום (ראו מיני רבים: ע"פ 2137/14 הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (10.4.2014); ע"פ 1262/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 7-8 (27.2.2019); בש"פ 1039/19 הוצאת עיתון הארץ בע"מ נ' שופטת אלמונית, פסקה 8 (13.3.2019)).

בין החריגים לעקרון זה ניתן למנות מצבים בהם איסור הפרסום נדרש לשם הגנה על ביטחון של בעל דין; לשם מניעה פגיעה חמורה בפרטיותו; או לשם פגיעה בפרטיותו של אדם עם מוגבלות שכלית או נפשית (סעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט). בנוסף, בית המשפט רשאי להורות על איסור פרסום שמו או פרט אחר מפרטי החקירה של חשוד או נאשם אשר עמד בנטל הכבד להוכיח כי הפרסום עלול לגרום לו נזק חמור וכי יש להעדיף את מניעתו של נזק זה על פני העניין הציבורי שבפרסום (סעיף 70(ה)1 לחוק בתי המשפט). בעניינו של נאשם, בית המשפט יורה על איסור הפרסום רק אם השתכנע כי קיימים "טעמים מיוחדים" אשר מוסיפים משקל לנזק האמור (בש"פ 243/24 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 34-41 (30.1.2024); בש"פ 2563/23 חמאדה נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (2.4.2023)).

14. בענייננו, המבקש לא הוכיח ברמה הנדרשת כי הוא עומד באחד מהחריגים הקבועים בסעיף 70(ד) לחוק בתי המשפט; או כי הפרסום עלול לגרום לו לנזק חמור מעבר לנזק הרגיל הכרוך בפרסום שמו של כל נאשם. האסמכתאות הרפואיות שהגיש אינן מלמדות על כך שהפרסום עלול לפגוע במצבו הנפשי; ואין די בעובדה שהוא מתגורר ביישוב קטן בו התושבים מכירים זה את זה, ובתגובות הקשות לכתבה שפורסמה בקשר לפרשה - אשר אינן מקלה בהן ראש - כדי לעמוד בנטל הכבד המוטל על מי שמבקש להוכיח כי הפרסום עשוי לפגוע בביטחונו באופן קונקרטי וממשי (ראו והשוו: בש"פ 9999/17 זורנו נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (27.12.2017); בש"פ 197/12 חדד נ' מדינת ישראל, פסקאות 15 ו-18 (16.2.2012); בש"פ 10927/07 מור נ' מדינת ישראל, פסקה ז (7.1.2008)).

עוד יובהר כי פגיעה בשם הטוב של המבקש ושל משפחתו היא נזק שעשוי להיגרם לכל נאשם במצב

דברים דומה. מעבר לכל אלה, המבקש אף לא ביסס כראוי את הטענה כי הפרסום יפגע בפרטיותו מעבר לטענות שטען בעלמא בהקשר זה. זאת כאשר עיקר טענות המבקש כלל לא נגע כאמור לפגיעה בפרטיות אלא דווקא לחשש לביטחון או למצבו הנפשי.

15. משאלה הם פני הדברים, לא מצאתי כי החלטתו של בית משפט קמא גורמת למבקש עיוות דין באופן המצדיק התערבות בהחלטה שניתנה בעניינו בגלגול שלישי.

16. סוף דבר - לאור כלל האמור לעיל - בקשת רשות הערעור נדחית.

ניתנה היום, כ"ח שבט תשפ"ה (26 פברואר 2025).

רות רונן
שופטת